

„Engem a kíváncsiság hajtott...”

Cseh Zsuzsannával¹ Rigó Róbert beszélget

– *Ugye kecskeméti családból származol, vagy legalábbis itt a környéken éltek a felmenők?*
– Apukám és anyukám is szentkirályi születésűek, földműves családból származom. Nyaranta sok időt töltöttem a nagyszüleim tanyáján.

– *Te már itt születted Kecskeméten, és itt jártál iskolába is?*
– Igen, én Kecskeméten születtem. A Jókai Mór Általános Iskolába jártam, középiskolába pedig a Református Gimnáziumba.

– *Utána Szegedre mentél továbbtanulni.*
– Érettségi után a Szegedi Tudományegyetemre jártam, először matematikatanár szakra, majd két évvel később elkezdtem az informatikatanár szakot is.

– *Az egyetem elvégzése után dolgozni kezdted Magyarországon?*
– Utolsó éves egyetemistaként, Hódmezővásárhelyen tanítottam óraadóként egy középiskolában. Ezután – mivel mindig is szerettem volna külföldre menni – úgy gondoltam, most vagy soha alapon elindulok. Mivel nem láttam értelmét szeptembertől egy másik középiskolában elkezdennem tanítani, így a Tescóban dolgoztam fél évet, és utána utaztam Angliába. Nekem már nagyon régi vágyam volt, hogy külföldre menjek, elsősorban a kíváncsiság és nyelvtanulás miatt. Általános iskolás koromban kezdődött a Csiperó, az én iskolámból is lehetett jelentkezni a fesztiválra, és a partneriskola egy angol intézmény volt. Volt egy nagyon aranyos földrajztanárom, aki mindig úgy tartotta a földrajzórákat, hogy miután leadta az anyagot, diavetítést tartott az adott országról, saját képeit mutatta meg nekünk, mivel bejárta az egész világot. Neki az utazás volt a szenvedélye, és ez nekem, mint gyerekeknek nagyon megtetszett. Mindig szerettem volna én is utazni hasonlóképpen. Már gyerekként nagyon vágytam erre.

– *Ebben az időben voltál Angliában?*
– Sajnos nem voltam Angliában, nem jött össze, nem volt rá lehetőségem. Amikor a Református Gimnáziumba kerültem, emiatt az angolt választottam mint idegen nyelvet. Itt megismerkedtem a nyelvvel, ami sajnos nem ment olyan jól, mint szerettem volna, de nagyon megtetszett ez a kultúra, és mindig kicsit irigykedve néztem azokat, akik Angliába mentek. 2002-ben lehetőségem nyílt az Amerikai Egyesült Államokban meglátogatni az unokatestvéreimet.

¹ Cseh Zsuzsanna (1979, Kecskemét) Kecskeméten a Református Gimnáziumban érettségizett, majd a Szegedi Tudományegyetemen szerzett matematika és informatika szakos középiskolai tanári diplomát. Ezt követően London külvárosában dolgozott, ma ott tanít egy középiskolában, angol férjével egy kisgyermeket nevelnek.

Akkor kinn élt a férjével, aki ösztöndíjas biológusként dolgozott ott pár évig. Két és fél hónapot, a nyári szünetet töltöttem náluk, de a nyár végén ők onnan hazaküldtek engem, azt mondták, hogy haza kell mennem, be kell fejeznem az egyetemet.

– *Maradtál volna tovább is?*

– Persze, én maradtam volna, de ők föltettek a repülőre, hogy menjek csak haza. Utána nagyon sok ismerősöm, volt osztálytársam ment Angliába, és nekem továbbra is nagy álmom volt, hogy eljussak oda.

– *Gimnáziumi osztálytársak?*

– Igen, de az egyetemről is voltak ismerőseim, akik kimentek vagy testvérük ment ki, és hallottam különböző történeteket.

– *Tehát a külföldi utazás, élet mindig is foglalkoztatott már kisgyerekkorod óta.*

– Foglalkoztatott, igen. Amikor befejeztem az egyetemet, az informatika szakot, akkor úgy gondoltam, hogy most vagy soha. De ez nem jött össze rögtön, azon a nyáron, ezért itt, Kecskeméten elkezdtem dolgozni a Tescóban, így le is késtem az első repülőmet.

– *Mit csináltál a Tescóban?*

– Először csak pénztáros voltam részmunkaidőben, de szemet vetett rám a főpénztáros és munkát ajánlott a főpénztárban, ahol már teljes állásban dolgoztam. A próbaidőm végén azonban búcsút intettem nekik.

– *Elég volt ennyi belőle?*

– Igazából szerettem, de nem sok kihívást találtam benne. Az első hónap volt talán, amíg megtanultam, hogy mit hova kell könyvelni, addig volt kihívás, de utána úgy teltek a napjaim, hogy többet koncentráltam arra, hogy szép számokat írjak, és gondolatban az utazást tervezgettem. Így kimentem au pairnek Angliába.²

– *Ez előkészített munkavállalás volt? Az ismerőseid segítettek, vagy itthonról szervezted, volt valami biztos pont, ahova mész?*

– Volt egy biztos pont, igen. Interneten regisztráltam egy au pair-közvetítő cégnél. Ők igazából, csak annyit segítettek, hogy elküldték a személyleírásomat és a fényképeimet rengeteg olyan családnak, akik hasonló kaliberű személyt kerestek, mint én. Ezután a családok jelentkeztek, ha érdeklődtek irántam. Egy nagyon kedves családhoz kerültem, akikkel már itthonról meg volt beszélve, hogy náluk fogok dolgozni. Ők vártak engem a repülőtéren. Anyukám azzal indított útnak, hogy legyek kitartó, hogy viseljem el őket egy darabig, akármilyenek is.

– *Londonba kerültél?*

– A család Readingben lakott. Ez a város Londontól nyugatra, körülbelül száz kilométerre van. A gyerekek már nagyobbak voltak, úgyhogy nem igényelték, hogy egész nap velük foglalkozzak. Az volt a lényeg, hogy legyen velük otthon valaki, amíg a szülők hazaértek a munkából. Így napközben, míg a gyerekek iskolában voltak, én nyelviskolába jártam. A kiutazás előtt is tudtam angolul, jól sikerült a középfokú nyelvvizsgám is, de ez még nem jelentette azt, hogy magabiztosan tudtam volna angolul beszélni. Mikor megérkeztem, sok mindent nem is értettem. Az volt a szerencsém, hogy a családban az anyuka

2 Au pair: (francia kifejezés) a családnál élő, a ház körüli munkában, gyermeknevelésben segítséget nyújtó fiatal külföldi munkavállaló.

is külföldi volt, orosz származású, és őt sokkal könnyebben megértettem, mint azokat, akiknek anyanyelve az angol.

– *Mennyi időt töltöttél ennél a családnál?*

– Tizenhárom hónapot.

– *Nehéz volt megszokni őket és az itteni munkát, vagy könnyen ment viszonylag?*

– Én nagyon szerettem ezt a családot, akiknél voltam, mert az anyuka fiatal volt. Akkoriban lehetett 35 éves, tehát nem sokkal – olyan hat-hét évvel – volt idősebb, mint én, az apuka jóval idősebb volt. Az anyukával mindig nagyon jól elbeszélgettünk, és ő nagyon sokat segített a nyelvtanulásban azzal, hogy olyan sokat beszélt hozzám. Később megismerkedtem magyarokkal is, akik kint éltek. Egy nagyon jó barátnőmnek volt egy ismerőse, aki akkor szintén Readingben lakott. Úgyhogy nagyon jól telt ez a tizenhárom hónap. Ezután kezdtem el rendes munkát keresni és dolgozni.

– *Ez mikor volt?*

– 2007-ben kezdtem el dolgozni.

– *Tehát ez már az uniós csatlakozás után volt.*

– Igen. Ezért nem kellett vízumot vagy munkavállalási engedélyt intézni, így elkezdtem dolgozni, takarítani jártam.

– *Ekkor még a családnál laktál?*

– Igen, már akkor is jártam takarítani, míg a családnál laktam. Egy idő után már nem láttam értelmét nyelviskolába járni, úgy gondoltam, hogy nekem papíron megy az angol, viszont beszélni nem tudok elég jól. Ahogy elkezdtem magánházakhoz takarítani járni, ott már angolokkal találkoztam, azok a beszélgetések is nagyon sokat segítettek. A magyar ismerőseim már irodában dolgoztak. Az egyik srác például informatikus volt egy cégnél. Ez engem is ösztönzött, hogy nemcsak takarítani lehet, vagy bárban, étteremben dolgozni, hanem más munkákat is meg lehet szerezni.

– *És ehhez jobban meg kellett tanulnod angolul.*

– Igen, de az egyik barátnőm, akivel később együtt is laktunk, ő mondta mindig, „Suzika, nem agysebésznek jelentkezel, igenis próbáld meg, aztán maximum azt mondják, hogy köszönjük, nem kellesz”. Miután otthagytam a családot, vele laktam együtt egy bérelt házban.

– *Ottmaradhattál volna még a családnál?*

– Maradhattam volna, de akkor úgy alakult, hogy ennek az ismerősömnek költöznie kellett, és akkor úgy döntöttünk, hogy közös erővel megpróbálunk önállósodni.

– *Utána hol dolgoztál?*

– Hazajöttem egy hónapra, és amikor visszamentem, nagy erőbedobással elkezdtem munkát keresni. Egy bárban kaptam munkát, először poharakat mosogattam, tehát én szedtem össze a poharakat és mostam el őket. Mivel látták, hogy ügyes vagyok és gyorsan tanulok, ezért betettek a pulthoz mögé dolgozni.

– *Ez még ott Readingben volt?*

– Igen. Akkor felszolgáló voltam, a bárban dolgoztam, és még jártam takarítani is. Annak ellenére, hogy jól éreztem magam, kicsit bántotta az önérzetemet ez a fajta munka. Itthonról is mindig kérdezték, hogy azért mentem ki, hogy takarítsak a diplomáimmal?

Láttam, hogy a barátaimnak is összejött jobb munka, és mivel tanítani szerettem volna, ezért elkezdtem jelentkezni tanári munkákra.

- *Akkor már tudtál olyan jól angolul, hogy esetleg a végzettségednek megfelelő munkát is találj?*
- Igen, akkor már úgy éreztem, hogy ezt meg lehetne próbálni.

– *És meddig dolgoztál a bárban?*

– Csak három hónapot. Nem tetszett nekem az, hogy egy olyan albán srác dirigált nekem, aki akkor járt iskolába, hogy le tudjon érettségizni. Ha nem volt vendég a bárban, akkor elővetette a kiskefét és mindig volt mit takarítani.

– *Ők voltak a tulajdonosok?*

– Nem tulajdonosok voltak, hanem ők vezették az étteremlánc egyik üzletét. Szinte minden éjszakát azzal töltöttem munka után, hogy jelentkeztem egy-egy állásra, de mindig visszautasítottak, és soha nem tudtam, hogy miért. Míg az egyik munkaközvetítő írt személyesen egy üzenetet, menjek be hozzá, ő majd elmondja, mit kell tennem, hogy kaphassak munkát. Ez a hölgy nagyon kedves volt és elmondta, hova kell küldenem a diplomámat, hogy azt érvényesítsék és elfogadják. Ő tulajdonképpen biztatott, mert azt mondta, meglepődött, milyen jól beszélek angolul. Azt is mondta, hogy az én szakterületem, tehát a matematika szakos tanár egy hiányszakma Angliában. Nagyon biztatott, hogy szerezzem be a papírokat, és akkor tud segíteni. Úgyhogy a következő egy hónappal ezzel is telt.

– *El kellett ismertetni a Magyarországon szerzett diplomát egy ottani felsőoktatási intézménnyel, vagy ez hogyan történt?*

– El kellett küldenem a diplomáim hivatalos fordítását egy szervezethez, akik külföldi diplomák hitelesítésével foglalkoznak. Majd a tőlük kapott igazolással egy másik szervezethez fordultam, ahol regisztrálták a végzettségem és megkaptam az angol dokumentumot.

– *A magyar diplomádat teljes egészében elfogadták?*

– Mivel én az unióhoz való csatlakozás után kaptam meg a diplomáimat, ezért kaptam egy kétnyelvű – magyar–angol – diplomamellékletet, amely részletesen tartalmazza az általam elvégzett kurzusokat. Ez sokat segített, mert így könnyen elfogadták a diplomáimat, tulajdonképpen csak el kellett postáznom a papírokat. Miután minden papírt beszereztem, hívott a hölgy, hogy van egy munkalehetőség egy iskolában. Akkor még informatikusként kaptam munkát.

– *Informatikát tanítottál vagy informatikus voltál az iskolában?*

– Nem tanárként, hanem informatikusként dolgoztam. A tanároknak a laptopját javígtattam, és mindent, amit kellett. Már a legelején megkerestem a matektanárokat, és mindig jártam a nyakukra, beültem az óráikra, túl sok minden nem ragadt rám, de azért élveztem bemenni az óráikra.

– *A matek szaknyelv, gondolom, nem olyan egyszerű angolul.*

– Igen, először nem volt könnyű. Mivel mindig ott sűrűgtem körülöttük, ezért egyszer mondták, próbáljak meg valamit elmagyarázni a diákoknak. Ebben az iskolában is hiány volt matektanárból, ezért az akkori szakvezető az informatikus feladataim mellé felajánlott heti három matekórát, amit én tanítottam egy másik kollégával együtt. Nem sokkal később matektanári állást is hirdettek az iskolában, amiről én nem is tudtam, de az igazgató titkárnője szólt, hogy gyorsan adjam le a jelentkezést én is. A sok jelentkező közül engem is felvettek. Így a következő szeptemberben, 2009-ben már tanárként kezdtem dolgozni.

- *Azóta is ott dolgozol mint matektanár?*
- Már nem abban az iskolában, de továbbra is matektanárként.

- *Ez általános iskola?*
- Nem, ez egy középiskola.

- *Sikerült a matek szaknyelvet jól elsajátítanod és beilleszkedni az ottani légkörbe?*
- Igen, az első év az nagyon nehéz volt, mert én többet készültem az óráimra, mint a gyerekek. Teljesen más a rendszer is, mint Magyarországon. Azt is nehéz volt megszokni, nem feltétlenül megérteni, inkább csak megszokni. Voltak gyerekek, akik nagyon nehezen fogadták el, hogy én tanítom őket. Mindig mondták, hogy én menjek vissza szerelni a számítógépeket, és hagyjam őket békén, de szép lassan elfogadták azt, hogy én tanítom őket.

- *Ez a másik iskola, ahol most dolgozol, Londonban van vagy ez is a külvárosban?*
- Ez is inkább a külváros. A központban én nem szeretnék tanítani, ott nagyon kemény iskolák vannak, ahova sok, a szociális helyzetük miatt magatartási problémával küzdő gyerek jár.

- *Talán majd idővel az is eljön.*
- Nem, inkább egy jó kis nyugis külvárosi iskolában szeretnék dolgozni.

- *Ha jól tudom, azóta már angol férjed van.*
- Igen, így van.

- *Hogy ismerkedtetek meg?*
- Azután ismerkedtünk meg, hogy én elterveztem, hazajövök Magyarországra, hogy hazaköltözöm végleg.

- *Mikor már tanítottál?*
- Igen.

- *De miért, hogyha már ilyen sok erőfeszítés és energia után sikerült egy jó állást találnod, ami a szaktudásodnak is megfelelt?*
- Az egyik barátnőm hazaköltözött, egy másik baráti pár pedig elment világkörüli útra. Ekkor egy kicsit magamra maradtam, és akkor úgy gondoltam, hogy nekem is haza kellene jönni. Már nem voltak közeli barátaim, a házból is, ahol laktam, ki kellett költöznöm. Egy kolléganőmnél laktam, a gyerekei szobájában egy hónapig, amíg nem találtam magamnak másik szállást. Akkor ott laktam gyakorlatilag az iskola tövében. Ekkoriban úgy éreztem, hogy haza kellene jönni. Az volt a tervem, hogy Magyarországon jelentkezem egy nemzetközi iskolába tanítani. Van egy pár nemzetközi iskola Budapesten. Azért akartam odamenni, hogy ne veszítsem el az angoltudásomat. Gondoltam, ha hazajövök, és nem beszélek angolul, akkor annak ott vége is lesz, és el fogom felejteni, amit nem szerettem volna. Ahhoz, hogy felvegyenek egy magyarországi brit iskolába, legalább két év angliai tapasztalattal kellett rendelkezni. Az volt a gond, hogy még egy évet kellett volna maradnom, hogy meglegyen a két év tapasztalat.
- Mivel egy kisvárosban laktam, nem sok szórakozási lehetőség volt. A fiatal kolléganőim, akik hat-hét évvel fiatalabbak voltam nálam, mindig a különböző párkereső oldalakról beszélgettek. Emlékeztem rá, hogy van nekem is egy regisztrációm, és csak úgy, unalomból nézegettem ezt a felületet. Nem találkoztam senkivel igazából, senkit nem találtam szimpatikusnak, míg egyik este kaptam egy üzenetet, amiből úgy tűnt, hogy érdekes ez a fiú. Sőt, még el is olvasta, hogy én mit írtam magamról, úgyhogy elkezdtünk beszélgetni.

Nagyon tetszett a levelei alapján, és javasolta, hogy találkozzunk. Ez pont a nyári szünet előtt történt, így mondtam neki, hogy majd hat hét múlva, ha még mindig emlékszik rám, akkor találkozhatunk újra.

– *Ő is ott lakott?*

– Nem, ő kicsit messzebb. Először csak hétvégeente találkoztunk, de úgy alakult, hogy ő lett az igazi.

– *És azóta már van egy kisbabátok is.*

– Igen, azóta már született egy kislányunk, Matilda.

– *Van már brit állampolgárságod, indítottál ilyen folyamatokat vagy nincs jelentősége?*

– Nem, szerintem nincs jelentősége, és személy szerint nem tartom fontosnak.

– *Angliában hamarosan választások lesznek, és most kampánytémát csináltak a bevándorlókból, hogy korlátozni kellene a számukat. Ez hogy néz ki onnan nézve?*

– Szerintem senkinek sem azokkal a bevándorlókkal van problémájuk, akik becsületesen dolgoznak. A problémát azok jelentik, akik az ottani segélyekből akarnak élni. Én mindig azt mondom, hogy jó, részemről rendben, elmegyek, aztán kerítsenek matektanárt ahonnan akarnak.

– *Igen, sokak véleménye szerint megbénulna az angol gazdaság, hogyha nem lenne a sok kelet-európai és más bevándorló.*

– Abban az iskolában, ahol most dolgozom, nagyon sok olyan gyerek van, ahol a családban nem dolgozik a szülő, mert megéri otthon lenni, segélyből élni, megéri öt gyereket szülni, egyedülálló anyának lenni. Ezek a gyerekek nem is nagyon akarnak dolgozni, és az iskolában sem akarnak tanulni. Szerintem ez egy komplexebb probléma annál, hogy itt vannak a lengyelek, a magyarok, a szlovákok meg a románok és dolgozni akarnak. Velem soha nem volt senkinek problémája, hogy külföldi vagyok, hogy ott vagyok. Más magyaroktól is azt hallom, hogy igenis szeretik a magyarokat, mert szorgalmasan és becsületesen dolgoznak, úgyhogy szerintem meg is becsülik őket. Vannak persze olyanok is, akik például egy gyárban dolgoznak, találkoznak a kevésbé művelt réteggel, és lehet, hogy velük vannak problémáik, és kinézik őket, hogy bevándorlók, de én ilyet soha nem tapasztaltam. Anyukám szerint lehet, hogy csak lepereg rólam, észre sem veszem, hogyha kinéznék.

– *Gondolom, hogy ők nyitottabban, befogadóbb módon gondolkodnak, mint mi itt, Magyarországon.*

– Szerintem vannak olyanok, akik nem feltétlenül, de én úgy látom, hogy az értelmiségiek, azok teljes mértékben elfogadják a „jó fajta” bevándorlókat. Sőt, érdeklődnek is más kultúrák iránt.

– *És itthonról nézve a családdal hogy viszonyul ehhez?*

– Nem örülnek neki egyáltalán.

– *Nem biztos, hogy többen találkoznátok a szüleiddel, ha mondjuk Győrben laktál.*

– Igen, én is mindig ezt mondom. Nekem volt olyan csoporttársam Szegeden, aki valahol Zalában lakott, és nyolc órát kellett utaznia ahhoz, hogy haza tudjon menni a szüleihez, ötször át kellett szállnia, buszra, vonatra, ezért nem is ment haza csak havonta. Én tanárként dolgozom, mivel sok szünet van, így jövünk mindig, amikor lehet.

– *Ha hazajössz, itt laktok a szüleidnél, és egész nap együtt vagytok. Van segítséged a baba mellett?*
– A férjem amennyit tud, segít, de egyébként nincs. Tehát mi ketten megbirkózunk a dolgokkal. De szerintem ebben is más a hozzáállás. Azt mondják, legyen meg minden a babával, legyen ellátva, a mosogatás meg a házimunka az ráér. Úgyhogy az én hozzáállásom is ilyen. Amikor a pici alszik, akkor gyorsan, amennyit lehet, azt megcsinálom.

– *És mennyi ideig tudsz otthon maradni a babával? Hogy néz ez ki Angliában?*
– Sajnos nem sokáig, úgy is mondhatnám, nagyon rövid ideig. Egy évig lehet otthon maradni, de ebből csak kilenc hónap az, ami fizetett, utána nem jár semmilyen juttatás.

– *Most vissza fogsz menni dolgozni?*
– Vissza fogok menni, igen. Már kerestek is az iskolából, hogy mikor akarok már menni, már hiányolnak. Nagyon kedves volt az igazgatónő, mindenben támogatnak, hogy a kisbabával is minden rendben legyen. Szeptembertől részmunkaidőben fogok dolgozni, heti három napot, a pici pedig megy bölcsődébe, nagylány lesz. Az első évben biztos, hogy három napot fogok csak dolgozni, utána majd meglátjuk, hogy miként alakulnak a dolgok.

– *És ez a dolog végleg eldőlt, hogy itthon vagy külföldön fogtok élni?*
– Szerintem így kimondatlanul most már igen... Ha a férjemet a cége áthelyezné ide, akkor biztos, hogy jönnénk, de nyilván nem akarom, hogy ő itt ne tudjon dolgozni vagy olyan munkát kelljen csinálnia, amit nem szeretne. Mivel olyan a munkája, hogy a világ bármely részén dolgozhat, bennem még mindig van ez a menni akarás. Mondtam is neki, hogyha valahol máshol kap munkát, nyugodtan vállalja el. Nekem nem okoz problémát, ha költözni kell.

– *Akkor nálad ez a döntés, hogy külföldre menj, nem is annyira a pénzről és az anyagiakról szőtt vagy munkakörülményekről, hanem inkább arról, hogy mehelessél?*

– Igen, a kalandvágy volt a legfontosabb. Nekem fontos volt – és vannak ismerőseim, akik szintén így indultak el –, hogy kipróbáljam magamat, kipróbáljam, hogy tudok külföldön boldogulni. Több ismerősöm van, akiknek itthon már jól ment egy cégnél, és úgy döntöttek, hogy megpróbálják, milyen lenne külföldön is dolgozni, hasonló munkakörben elhelyezkedni. Szerintem ez egy kicsit olyan kihíváskeresés is egyeseknek. Nem feltétlenül azért, mert itthon nincs munkájuk vagy nem olyan jól élnek, hanem a kalandvágy és a kihívás a motiváló.

– *És mi jobb ott, Angliában?*
– Szerintem annyiból jobb, hogy az emberek nem olyan befásultak. Akinek van munkája és dolgozik, annak nincsenek megélhetési gondjai. Nem kell azon gondolkozni, hogy megengedhetem-e magamnak, hogy elmenjek egy étterembe. Magyarországon én még most is úgy látom, hogy nagyon átgondolják az emberek, hogy elmenjenek-e étterembe vagy nyaralni. Ott pedig ez nem jelent problémát.

– *Ennek inkább anyagi vagy kulturális okai vannak, vagy mindkettő?*
– Szerintem mindkettő. Úgy érzem, hogy lazábbak az emberek, nem görcsölnek annyira a dolgokon, mint itthon, és sokkal pozitívabban állanak az élethez. Több időt szánnak arra, hogy barátokkal, ismerősökkel tartsák a kapcsolatot. Az emberek többsége péntekenként munka után elmegy „pubozni”, szán arra időt, hogy beszélgessen a kollégáival és nem feltétlenül csak munkáról.

– *Magyarokkal most kapcsolatban vagy Angliában?*
– Persze, mindig.

– *Rendszeresen össze is jártok?*
– Összejárunk, megpróbáljuk tartani a kapcsolatot, rendszeresen elmegyünk egymáshoz, jó magyar ételeket főzünk, akinek angol a párja, annak megmutatjuk, hogy miket szoktunk enni, milyenek a magyar ételek, italok. Próbáljuk fenntartani és megismertetni a magyar kultúrát, szokásokat.

– *Mi az, ami a legjobban hiányzik?*
– A család. A szülők, a régi barátok, rokonok, azok azért hiányoznak. Nem tudunk annyiszor találkozni, mint ahányszor jó lenne.

– *Ahhoz itt kellene laknod Kecskeméten, közel a szüleidhez.*
– Igen, mondjuk van olyan rokon, akivel így sem találkozunk a szüleim, annak ellenére, hogy egy országban vagy akár egy városban laknak. De ez az, ami szerintem a legjobban hiányzik. No meg a jó idő. Bár ha meleg van, akkor nagyon meleg tud lenni ott is.

– *A tapasztalataid alapján mit gondolsz arról, hogy miért nem tud Magyarország elég vonzó lenni a fiataloknak manapság? Miért nem tud olyat nyújtani az ország, ami miatt itthon maradnának a fiatalok?*

– Szerintem az itthon lévők hozzáállása az, ami arra ösztönöz embereket, hogy elmenjenek.

– *Ezt hogy érted?*
– Úgy értem, hogyha én itthon elmegyek egy hivatalba, nem azt tapasztalom, hogy segíteni szeretnének, hanem úgymond, ki kell harcolni a dolgokat. Míg kint mindenki nagyon segítőkész. Ha bemegyek a bankba, akkor nem az van, hogy én ott egy probléma vagyok, hogy már megint idejött valaki, akinek segíteni kell, meg kell oldani a problémáját, hanem segíteni akarnak. Amikor hazajövök, először mindig sokkot kapok. Át kell állítanom magam, hogy Magyarországon vagyok, mert leszidnak a vonaton, hogy miért odaültem, vagy miért odaálltam, vagy miért nyitottam ki az ablakot. Szerintem ez a hozzáállás a legnagyobb probléma. Amikor az esküvőnket szerveztük, mindkettőnknek nagyon tetszett egy helyszín, de sajnos azt éreztük, hogy problémát jelentettünk a rendezvényszervező hölgynek. Végül úgy döntöttünk, hogy nem megyünk oda, ha az problémát jelent, hogy mi ott szeretnénk elkölteni a pénzünket, és ezért azt szeretnénk, ha pár dolog úgy lenne, ahogy mi elképzeltük. Egy ismerősöm, aki szintén magyar, a vőlegénye pedig német, ők is hasonló problémába ütköztek.

– *Ezek máshogy működnek kint?*
– Igen. Végül, ahol az esküvőnk volt, ott is az volt a megnyerő, hogy ők segíteni akartak, hogy jól sikerüljön ez az esemény. Nem feltétlenül az, hogy jól lehúzzák rólunk a bőrt.

– *Ebben biztosan sok igazság van, de mi lehet ennek az oka?*
– Igen. Például a Tescóban is volt már olyan, hogy leszidtak, mert nem tudtam, hová kell bedugni a kártyámat. Sajnos nem sok a kedves ember, mindenki mogorva, akikkel találkozol: a buszsofőr, a kalauz a vonaton vagy a boltban az eladó. Nem érzem azt, hogy kedvesek lennének az emberek egymáshoz, hogy odafigyelnének a másira.

– *Pedig ezeknek az embereknek éppen az a munkájuk, hogy a másikon segítsenek. Igen, itt tényleg ez a hatósági szemlélet a jellemző, hogy ő fellép mint hatóság, mert kalauz vagy buszsofőr. Keresi a problémát, hogy miért büntethet meg, miért köthet beléd, és nem az a célja, hogy segítsen. Igen, ebben biztosan van igazság.*

- Igen, ha van apróm, az a gond, és az is probléma, ha nincs apróm.
- *És a sorban mindenki ideges.*
- Igen. Még emlékszem, amikor Szegeden laktam és fizettem be a csekket, mindig mindenki előrébb ment egy lépést, a másiknak a nyakába lihegett, mert ettől biztosan jobban fog haladni a sor, a Tescóban pedig lökdösik az ember fenekébe a bevásárlókocsit. Türelmetlenek az emberek és nem kedvesek egymáshoz.
- *Kint ezek jobban működnek?*
- Igen, ha segítséget kérek az eladótól, akkor igenis kedvesebbek és segítőkészebbek az emberek.
- *Visszatérve még egy picit az elejére, érdekes, hogy nálad a kalandvágy volt a fő motiváló ok a migrációra már kiskorodtól kezdve.*
- Szerintem ezt a földrajztanárom ültette el bennem. Bár azt mondja anyukám, hogy a dédnagyapapám is ilyen kalandvágyó volt, mint én. Ő kalandból ment el az első világháborúba. Már idősebb volt, neki már nem kellett volna mennie, de ő világot akart látni és ez volt a lehetősége az utazásra, négy évet volt a fronton betegszállítóként.
- A másik, ami szerintem ösztönzött, az a nagypapám volt, aki mindig azt mondta, meg kell tanulni egy idegen nyelvet, mert őt az mentette meg a háborúban, hogy megtanult oroszul. Engem pedig mindig zavart, hogy már régóta tanulom ezeket a nyelveket, de egyszerűen nem megy úgy, olyan folyékonyan, ahogy szeretném.
- *És akkor ez tűnt a legjobb megoldásnak, hogy kint kell megtanulni?*
- Igen. De ezt ajánlom mindenkinek, akinek nem megy a nyelvtanulás. Szerintem így lehet a legjobban nyelvet tanulni, mikor rá van kényszerítve az ember, hogy megértse, elmagyarázza valahogy, ha kézzel-lábbal is.
- *Könyvből biztos, hogy másabb tanulni, meg nyelvvórán, mint az életben.*
- Igen, de azt kell, hogy mondjam, a kinti nyelvvórák is teljesen másmilyen légkörben teltek, mint itt, Magyarországon. Nekünk mindig azt mondta a tanár, hogy nem baj, ha hibázunk, mert pont abból fogunk tanulni. Mindig jó hangulatban telt az óra, erre nagy hangsúlyt fektetnek kint, hogy mindenki nagyon pozitív legyen. Vannak szituációk, amikor már kicsit erőltetett is.
- *Ez a tanításban is így van?*
- Igen, én magam is fontosnak tartom, hogy a diákok merjenek kérdezni az órán, ha nem értenek valamit, de ezt megnehezíti, ha igenis meg kell mondani a gyerekeknek, szülőnek, hogy a magatartás miatt nem mennek jól a dolgok, vagy egyszerűen, mert nem érdekli a gyereket a tanulás. Ilyen esetben rögtön a tanárban keresik a hibát.
- *Szeretsz tanítani?*
- Szeretek, igen, csak a hozzá járó adminisztrációs dolgok azok, amiket nem szeretek.
- *Az adminisztráció ott is nagyon sok?*
- Igen, sokszor több idő megy el az adminisztrációra, mint az órára készülésre, vagy magára a tanításra. Sajnos ez azzal is jár néha, hogy a statisztika kerül előtérbe, és nem a diákok.

– Mondtad, hogy a kalandvágy az továbbra is benned van. Tehát szívesen mennél máshová is. Ez azt jelenti, hogy nem kötődsz oda olyan erősen, ahol éltek, hogy el tudnád képzelni az életedet más országban is?

– Igen. Egyszer arról volt szó a férjemmel, hogy valószínűleg Spanyolországban fog munkát kapni. Kérdezte, hogy én benne vagyok-e? Azt mondtam neki, ha holnap azt mondják, költözni kell, már veszem is elő a bőröndöt és pakolok is.

– Európán belül majdnem mindegy lenne számodra, hogy honnan jönnétek haza Kecskemétre?

– Igen. Voltunk tavaly nyáron Dániában, mert a férjemnek élnek ott rokonai. Az unokatestvére esküvőjén voltunk, és mondtam neki, hogy én például oda is szívesen elköltöznék. Tetszett ott is, és szeretek más kultúrákat megismerni. Nem vagyok egy nyelvész, de megpróbálnék egy másik nyelvet is megtanulni. Próbálkoztam a spanyollal is, de ugyanaz történt, mint az angollal, hogy könyvből és a nyelvórán nem tudtam annyira jól megtanulni.

– A férjed tősgyökeres angol?

– Ő annak vallja magát, annak ellenére, hogy az apukája walesi származású. Neki nagyon jó a nyelvérzéke, ellentétben sok angollal, több nyelven beszél. Szerintem ő is olyan, hogy érdeklődik más kultúrák iránt, élt külföldön is, Franciaországban, Brüsszelben, és a munkája révén sokat járt Spanyolországban, Portugáliában, Németországban.

– Mivel foglalkozik a férjed?

– A British Petroleumnál dolgozik. Az SAP integrált vállalatirányítási szoftverrendszernek különböző országokba való telepítésében vesz részt.

– Tehát ő is informatikus?

– Nem informatikus, ő az informatikusok és az üzletemberek között közvetít. Ő nem tud programozni, de átlátja olyan szinten, hogy el tudja magyarázni az üzletembereknek, hogy miként valósítható meg egy-egy tranzakció.

– A kisbabát, Matildát megtanítod magyarul?

– Igen, mindenképpen. Fontosnak tartom, hogy magyarul beszéljek hozzá. De ez teljesen természetes számomra már a születése pillanatától. Szerintem ez egy olyan lehetőség neki, ami nem sok mindenkinek adatik meg, hogy rögtön két nyelven tanul meg. Amikor még nem jöttünk haza Magyarországra, és magyarul szóltam hozzá, akkor szerintem csak nézett rám, hogy én miért nem úgy beszélek, mint mások, miért ezen a furcsa nyelven beszélek hozzá. Most kezdtünk el járni egy magyar Ringató csoportba. Matilda a legkisebb még, de azért mi megyünk. Van magyar óvoda, iskola is kéthetente szombatonként. Oda előre be kell jelentkezni, így még nem sikerült eljutnunk, de tervbe van véve, hogy rendszeresen eljárunk majd.

Próbáltam felkutatni a lakhelyemen is a magyar kisbabás anyukákat, és találkoztam is jó párral. Teljesen véletlenül belebotlottam egy másik magyar anyukába, aki két utcával arrébb lakik, így vele szoktam a legtöbbet találkozni.

– Magyarországra is sokat jártok, így ismerni fogja a magyar kultúrát is, meg az ottanit is.

– Igen, reméljük így lesz, és remélem, meg is szereti. Biztos vagyok benne, hogy ez a többnyelvűség működőképes, több példát is láttam már rá.